

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****ESAT İNEVİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2015/11677

Karar Tarihi : 8/7/2020

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Burhan ÜSTÜN

Muammer TOPAL

Selahaddin MENTEŞ

Raportör : Şermin BIRTANE

Başvurucu : Esat İNEVİ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, boşanma sonucunda nafaka ödemeye karar verilmesi nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 9/7/2015 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

6. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu 5/12/2006 tarihinde F.İ. ile evlenmiş ancak geçimsizlik nedeniyle 2/5/2008 tarihinde boşanma davası açmıştır. Tarafların müşterek çocukları bulunmamaktadır. Antalya 1. Aile Mahkemesinin 7/7/2009 tarihli kararıyla evliliğin çekilmez hâle gelmesinde tarafların birlikte kusurlu oldukları belirtilmek suretiyle boşanmalarına hükmedilmiştir. Ayrıca başvurucunun boşandığı eşine ayda 225 TL yoksulluk nafakası ödemesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, Yargıtay denetiminden geçerek 3/3/2011 tarihinde kesinleşmiştir.

9. Başvurucu 2/4/2013 tarihinde nafakanın kaldırılması talebiyle Antalya 6. Aile Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmıştır. Başvurucu, dava dilekçesinde boşandığı eşinin mali durumunun iyi olduğunu ileri sürmüştür.

10. Mahkemenin 3/7/2013 tarihli kararıyla dava usulden reddedilmiştir. Karar, Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 12/2/2014 tarihli ilamıyla bozulmuştur. Bozma sonrasında yapılan yargılamada Mahkeme, işin esasına girmiş ve tarafların ekonomik durumlarını araştırmıştır. Buna göre başvuruçunun 1.111 TL emekli maaşı aldığı, Antalya'da adına kayıtlı bir evi ve ayrıca bir arsasının olduğu, bir adet aracının bulunduğu tespit edilmiştir. Davalının ise bir ilköğretim okulunda güvenlik görevlisi olarak çalıştığı, aylık 860 TL maaş aldığı, taşınır ve taşınmaz malının bulunmadığı, 200 TL kira ödemediği, daha önceki evliliğinden olma çocuğuna bakmakla yükümlü olduğu saptanmıştır.

11. Mahkeme 22/12/2014 tarihinde davalının asgari ücret düzeyinde gelir elde etmesinin yoksulluk nafakasının tamamen kaldırılmasını gerektirmeyeceğini belirterek ülkenin ekonomik koşulları, paranın satın alma gücü, yeme, giyme, barınma, ulaşım vb. ihtiyaçları ile davalının çalıştığı da dikkate alındığında daha önce takdir olunan 225 TL nafakanın aylık 125 TL'ye indirilmesine karar vermiştir. Kararda ayrıca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde temyiz edilebileceği, Yargıtay yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

12. Başvuruçunun temyiz istemi, Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 27/5/2015 tarihli kararıyla hükmün davanın miktarı itibarıyla kesin olduğu belirtilerek reddedilmiştir.

13. Bu karar başvuruçuya 30/6/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

14. Başvurucu 9/7/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "*Yoksulluk nafakası*" kenar başlıklı 175. maddesi şöyledir:

"Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir.

Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz."

16. 4721 sayılı Kanun'un "*Tazminat ve nafakanın ödenme biçimi*" kenar başlıklı 176. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"... yoksulluk nafakasının toptan veya durumun gereklerine göre irat biçiminde ödenmesine karar verilebilir.

...

İrat biçiminde ödenmesine karar verilen ... nafaka, alacaklı tarafın yeniden evlenmesi ya da taraflardan birinin ölümü hâlinde kendiliğinden kalkar; alacaklı tarafın evlenme olmaksızın fiilen evliymiş gibi yaşaması, yoksulluğunun ortadan kalkması ya da haysiyetsiz hayat sürmesi hâlinde mahkeme kararıyla kaldırılır.

Tarafların mali durumlarının değişmesi veya hakkaniyetin gerektirdiği hâllerde iradın artırılması veya azaltılmasına karar verilebilir.

Hâkim, istem hâlinde, irat biçiminde ödenmesine karar verilen ... nafakanın gelecek yıllarda tarafların sosyal ve ekonomik durumlarına göre ne miktarda ödeneceğini karara bağlayabilir."

17. 4721 sayılı Kanun'un 175. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "süresiz olarak" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla yapılan itiraz başvurusu, Anayasa Mahkemesinin 17/5/2012 tarihli ve E.2011/136, K.2012/72 sayılı kararıyla düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Söz konusu kararın ilgili kısmı şöyledir:

"İtiraz konusu 'süresiz olarak' ibaresi, nafaka alacaklısının her zaman ölüncüye kadar yoksulluk nafakası alacağı anlamına gelmemektedir. Kanun koyucunun 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesinde 'süresiz olarak' ibaresine yer vermesinin amacı, boşanmadan dolayı yoksulluğa düşecek olan eşin diğer eş tarafından, şartları bulunduğu sürece ekonomik yönden desteklenmesi ve asgari yaşam gereksinimlerinin karşılanmasıdır.

Evlilik birliğinde eşler arasında geçerli olan dayanışma ve yardımlaşma yükümlülüğünün, evlilik birliğinin sona ermesinden sonra da kısmen devamı niteliğinde olan yoksulluk nafakasının özünde, ahlâki değerler ve sosyal dayanışma düşüncesi yer almaktadır. Yoksulluk nafakasının amacı nafaka alacaklısını zenginleştirmek değildir. Yoksulluk nafakasıyla, boşanma sonucunda yoksulluk içine düşen eşin asgari yaşam gereksinimlerinin karşılanması düşünülmüştür. Yoksulluk nafakasına hükmedilebilmesi için nafaka talep eden eşin boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek olmasının yanı sıra, nafaka talep edilen eşin de nafaka ödeyebilecek ekonomik gücünün bulunması gerekmektedir.

İtiraz konusu kuralda, boşanma sebebiyle yoksulluğa düşen eşi korumak için diğer eşin, koşulları bulunduğu sürece, herhangi bir süre sınırı olmaksızın yoksulluk nafakası vermesi düzenlenmiş olup bu yükümlülüğün sosyal hukuk devleti ilkesinin gereği olarak getirildiği kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir."

18. 4721 sayılı Kanun'un 176. maddesinin dördüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla yapılan itiraz başvurusu, Anayasa Mahkemesinin 25/6/2009 tarihli ve E.2005/56, K.2009/94 sayılı kararıyla düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Söz konusu kararın ilgili kısmı şöyledir:

"4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1. maddesinde kanunun, sözüyle ve özüyle değiştiği bütün konularda uygulanacağı hükmüne bağlanmıştır. Bu maddeye göre, hâkim önündeki sorunu yasa hükmünün sözüyle yani yazılış biçimiyle tam olarak çözemiyorsa, bu takdirde yasanın özüne yani o hükmün konuluş amacına bakarak karar verecektir. Bu bakımdan Türk Medeni Kanunu'nun 1. maddesi, hâkime önündeki sorunu adil bir şekilde çözmek için çok önemli bir hareket serbestliği tanımaktadır.

Evlilik birliğinde eşler arasında geçerli olan dayanışma ve yardımlaşma yükümlülüğünün, evlilik birliğinin sona ermesinden sonra da kısmen devamı niteliğinde olan yoksulluk nafakasının özünde, sosyal ve ahlâki düşünceler yer almaktadır. Nafaka talep edilen eşin kusursuz da olsa nafaka ödemekle yükümlü kılması, yoksulluk nafakasının tazminat ya da cezadan farklı bir nitelik taşıdığını göstermektedir. Yoksulluk nafakasının

amacı hiçbir zaman nafaka alacaklısını zenginleştirmek değildir. Yoksulluk nafakasıyla, boşanma sonucunda yoksulluk içine düşen eşin asgari yaşam gereksinimlerinin karşılanması düşünülmüştür. Yoksulluk nafakasına hükmedilebilmesi için nafaka talep eden eşin boşanma nedeniyle yoksulluğa düşecek olmasının yanı sıra, nafaka talep edilen eşin de nafaka ödeyebilecek ekonomik gücünün bulunması, diğer bir ifadeyle kendi kusurundan kaynaklanmamak koşuluyla yoksul olmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, yoksulluk nafakasının sosyal ve ahlaki düşüncelere dayanması özelliği, sadece nafaka talep eden tarafa nafaka verilmesinde değil, aynı zamanda nafaka talep edilen tarafın nafaka ödeyebilecek ekonomik gücünün bulunması koşulunda da kendisini göstermektedir. Bu nedenle, nafaka borçlusunun kendi kusuru bulunmaksızın yoksulluğa düşmesi hâlinde, hâkim Yasa metninde açıkça belirtilmese dahi Türk Medeni Kanunu'nun 1. maddesine göre yoksulluk nafakasının koşulları ve kabul ediliş amacını göz önünde bulundurarak, nafakanın 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 176. maddesinin dördüncü fıkrası gereğince tamamen kaldırılmasına da karar verebilecektir.

...

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir."

19. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 14/11/2019 tarihli ve E.2017/3-1013, K.2019/1180 sayılı kararında, tespit edilen yoksulluk nafakasının tarafların ekonomik ve sosyal durumlarına göre artırılmasına veya azaltılmasına, nafaka yükümlüsünün yeterli mali güce sahip olmaması hâlinde ise kaldırılmasına 4721 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca hâkim tarafından karar verilebileceği belirtilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"TMK'nın 1. maddesi hakime önüne gelen uyuşmazlığı adil bir şekilde çözmesi için oldukça önemli bir hareket serbestisi tanımaktadır. Hakim önündeki sorunu kanun hükmünün sözüyle tam olarak çözemiyorsa o zaman kanunun özüne yani konuluş amacına giderek karar verecektir. Yoksulluk nafakasını düzenleyen TMK'nın 175. maddesinin sözünde de özünde de nafaka borçlusunun mali gücünün varlığı yatmaktadır. Bu nedenle sadece tazminat ve nafakanın ödenme biçimini düzenleyen TMK'nın 176. maddesi değerlendirilerek sonuca ulaşmak kanunun sözünden ve özünden çıkan anlamla bağdaşmamaktadır.

...

Tarafların eldeki davada tespit edilen mali durumlarından davacının [nafaka borçlusu] gündelik işlerde çalışıp aylık gelirin 500,00-750,00TL arasında değiştiği, davalının [nafaka alacaklısı] ise sigortalı bir işte çalıştığı ve aylık 1.000,00 TL gelirin bulunduğunu görülmektedir. Bu durumda da, nafakanın kaldırılması hakkaniyete, yoksulluk nafakasının temelinde yatan sosyal ve ahlaki fikre uygun düşecektir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Mahkemenin 8/7/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

21. Başvurucu; çok kısa süre evli kaldığını, müşterek çocuklarının da bulunmadığını, buna karşın ömür boyu yoksulluk nafakası ödemek zorunda olmasının

hakkaniyete uygun olmadığını belirtmiştir. Başvurucu, eski eşinin çalıştığını, ekonomik durumunun iyi olduğunu, nafakanın tümüyle kaldırılması gerekirken miktarının azaltılmasına karar verilmesinin mağduriyetini gidermediğini iddia etmiş; bu nedenle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

22. Bakanlık görüşünde; yoksulluk nafakasına dair düzenleme ile boşanmadan sonra yoksulluğa düşecek olan kadın veya erkeğin korunmasının amaçlandığı, nafaka miktarının belirlenmesinde tarafların ekonomik ve sosyal durumlarının dikkate alındığı, tarafların mali durumlarının değişmesi veya hakkaniyetin gerektirdiği hâllerde açılacak davada mahkemece yeniden değerlendirme yapılarak nafaka hakkında karar verileceği bildirilmiştir.

B. Değerlendirme

23. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereği, başvuru yollarının tüketildiği, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde bireysel başvuru yapılması gerekir.

24. Anayasa Mahkemesinin kararlarında kesin nitelikteki kararların öğrenilmesinden itibaren bireysel başvuru süresinin başlayacağı, bu nitelikteki kararlara karşı kanun yoluna başvurulmasının bireysel başvuru süresine bir etkisi bulunmadığı belirtilmiştir (*Nesin Kayserilioğlu*, B. No: 2012/613, 13/6/2013, § 17).

25. Usul hükümlerine göre mahkeme kararlarının hüküm kısmında kanun yolu ve süresinin belirtilmesi zorunluluğu, tarafların karara karşı öngörülen kanun yolunu etkili ve işlevsel bir şekilde kullanmaları açısından önem arz etmektedir (*S.K.*, B. No: 2015/2438, 19/4/2018, § 43).

26. Somut olayda derece mahkemesinin 22/12/2014 kararında; kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde temyiz edilebileceği, Yargıtay yolunun açık olduğu belirtilmiştir. Başvurucu bu karar üzerine temyiz yoluna başvurmuş, Yargıtay ise davanın miktarı itibarıyla hükmün kesin olduğunu belirterek temyiz istemini reddetmiştir. Olayda ilk derece mahkemesinin kararında temyiz yolunun açık olduğunun bildirilmesi nedeniyle başvurunun yanılmasına sebebiyet verildiği açıktır. Bu nedenle somut olayın koşullarından bireysel başvuru süresini ilk derece mahkemesi kararının başvurucuya tebliğ edildiği tarihten itibaren hesaplayarak başvurunun süresinde yapılmadığı sonucuna varmak, başvurucuya öngörülemez ve orantısız külfet yüklemek anlamına gelecektir. Böyle bir çıkarım bireysel başvurunun amacıyla da bağdaşmaz. Bu nedenle somut olayın şartları dikkate alındığında başvurunun süresinde olduğu kabul edilmiştir.

27. Başvurucunun nafaka yükümlülüğü ile ilgili iddialarının ekonomik geleceği üzerinde önemli bir etki oluşturduğu dikkate alınarak Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir (*İbrahim Acar*, B. No: 2016/3140, 7/11/2019, § 24).

1. Nafakanın Süresiz Olarak Belirlenmesi Nedeniyle Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

28. Bireysel başvurunun ikincil niteliğinin bir sonucu olarak olağan kanun yollarında ve mahkemeler önünde ileri sürülmeyen iddialar ile bu mahkemelere sunulmayan bilgi ve belgeler bireysel başvuru konusu edilemez (*Bayram Gök*, B. No: 2012/946, 26/3/2013, § 20).

29. Somut olayda başvuruçunun özellikle süresiz olarak yoksulluk nafakası ödemek zorunda olmasından şikâyet ettiği görülmekle birlikte ihlale neden olduğunu ileri sürdüğü söz konusu iddiaı yargılamaya sürecinde dile getirmediği, nafakanın süresine dair hiçbir şikâyet belirtmediği veya talepte bulunmadığı, böylece başvuru yollarını usulüne uygun tüketmediği anlaşılmaktadır. Öte yandan değişen koşullar karşısında nafakanın azaltılması veya tümüyle kaldırılması talebiyle başvuruçunun her zaman yargı yoluna başvurma olanağı mevcuttur.

30. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Nafakanın Kaldırılmaması Nedeniyle Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

31. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

32. Anayasa'nın 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, (...) kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

33. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup bu düzenlemede yer verilen maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi çerçevesinde özel yaşama saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlük hakkı ile bireyin kendisini gerçekleştirme ve kendisine ilişkin kararlar alabilme hakkına karşılık gelmektedir (*Sevim Akat Eşki*, B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 30).

34. Kişinin maddi ve manevi varlığının korunması hakkı Anayasa'nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete pozitif ve negatif ödevler yükler (*Serpil Kerimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, §§ 50, 51). Söz konusu pozitif yükümlülükler, bireyler arası ilişkiler alanında olsa da belirtilen haklara saygıyı sağlamaya yönelik tedbirlerin alınmasını zorunlu kılar (*Marcus Frank Cerny* [GK], B. No: 2013/5126, 2/7/2015, §§ 36, 40).

35. Devletin söz konusu pozitif yükümlülüğü; etkili mekanizmalar kurmak, bu kapsamda gerekli usule ilişkin güvenceleri sunan yargısal prosedürleri sağlamak, bu suretle yargısal ve idari makamların bireylerin idare ve özel kişilerle olan uyumsuzluklarında etkili, adil bir karar vermelerini temin etmek sorumluluğunu da içermektedir (*Semra Özel Üner*, B. No: 2014/12009, 26/10/2016, § 36).

36. Bununla birlikte söz konusu yükümlülükler, belirtilen düzenlemelerin hayata geçirilmesi ile tamamlanacağından yargı makamlarınca temel hak ve özgürlüklerin özel hukuk kişileri arasındaki uyumsuzluklar incelenirken de gözönünde bulundurulması, gerekli usule ilişkin güvenceleri haiz olan bir yargılamaya yapılması gerekmektedir (*Melahat Karkin*, [GK], B. No: 2014/17751, 13/10/2016, § 60).

37. Bu bağlamda usule ilişkin güvencelerin somut olayda yerine getirildiğinden söz edilebilmesi için derece mahkemelerinin kararlarında konuyla ilgili yeterli gerekçe bulunmalıdır. Ayrıca belirtmek gerekir ki bu zorunluluk davacının bütün iddialarına cevap verilmesi anlamına gelmemekle birlikte kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını ilgilendiren davanın sonucuna etkili esasa ilişkin temel iddia ve itirazların yargı makamlarınca özenli bir şekilde değerlendirilerek karşılanması gerekmektedir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Fındık Kılıçaslan*, B. No: 2015/97, 11/10/2018, § 53).

38. Bunun yanı sıra derece mahkemelerinin kişiler arasındaki uyumsuzluklarda takdir yetkilerini kullanırken tarafların çatışan menfaatleri arasında adil bir denge sağlayıp sağlamadıklarının belirlenmesi gerekmektedir. Her iki tarafın menfaatlerinin mümkün olduğunca dengelenmesi ve sürecin taraflardan biri aleyhine ölçüsüz bir sonuca yol açmaması gerekir. Menfaatler dengesinin kurulmasında taraflardan biri aleyhine bireysel olarak aşırı ve olağan dışı bir külfetin yüklenmesi pozitif yükümlülüklerin ihlali sonucunu doğurabilir. Olayın bütün koşulları ve taraflara tanınan tüm imkânlar ile tarafların tutum ve davranışları gözönünde bulundurularak menfaatlerin adil bir şekilde dengelenip dengelenmediği değerlendirilmelidir. Bu adil dengenin kurulup kurulmadığının denetiminde derece mahkemelerinin ortaya koyduğu gerekçeler büyük önem taşımaktadır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Marcus Frank Cerny*, § 73; *T.A.A.*, B. No: 2014/19081, 1/2/2017, § 99).

39. Somut olayda başvuru, eski eşine daha önce aylık 225 TL nafaka ödemekte iken açtığı dava sonucunda miktarın azaltılmasına ve başvurucağının aylık 125 TL nafaka ödemesine karar verilmiştir. Derece mahkemesi, nafakanın kaldırılmasını gerektiren koşulların oluşup oluşmadığını incelemiştir. Mahkemece tarafların ekonomik durumları araştırılmış; başvurucağının 1.111 TL emekli maaşı aldığı, Antalya'da adına kayıtlı bir evi ve ayrıca bir arsasının olduğu, bir aracının bulunduğu, boşandığı eşinin ise bir ilköğretim okulunda güvenlik görevlisi olarak çalıştığı, aylık 860 TL maaş aldığı, taşınır ve taşınmaz malının bulunmadığı, 200 TL kira ödediği, daha önceki evliliğinden olma çocuğuna bakmakla yükümlü olduğu tespit edilmiştir.

40. Derece mahkemesi karar gerekçesinde nafaka ile ilgili kanun hükümlerine ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun *asgari ücret seviyesinde gelire sahip olunmasının yoksulluk nafakası bağlanmasını engellemeyeceği* yolundaki yerleşik içtihadına dayanıldığı, başvurucağının eski eşinin içinde bulunduğu ekonomik koşullar dikkate alındığında nafakanın tümüyle ortadan kaldırılmasının gerekmediği ancak nafaka miktarının azaltılması gerektiği sonucuna varıldığı açıklanmıştır.

41. Söz konusu yargılamada tarafların katılım haklarına riayet edilerek iddia, savunma ile delillerin değerlendirildiği ve takdirin gerekçelerinin ayrıntılı şekilde ortaya konulduğu görülmektedir. Derece mahkemesinin karar gerekçelerinin incelenmesinde tarafların hukuki menfaatleri arasında bir dengeleme yapıldığı ve yargısal makamlarca takdirlerinin gerekçelerinin ayrıntılı şekilde ortaya konulduğu, bu kapsamda kararlarda yer verilen tespit ve unsurlar itibarıyla kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı yönünden yargısal makamların takdir yetkilerinin sınırının aşıldığına ilişkin bir bulguya rastlanılmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkına ilişkin devletin pozitif yükümlülüklerinin somut olayda yerine getirildiği, başvurunun söz konusu hakkına yönelik açık bir ihlalin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

42. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Nafakanın süresiz olarak belirlenmesi dolayısıyla kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Nafakanın kaldırılmaması dolayısıyla kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 8/7/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Selahaddin MENTEŞ